

Joensuun musiikkitalvi näyttäytyy Isossa Myyssä

FESTIVAALIT Joensuun musiikkitalvi järjestää avajaispäivänään torstaina 23. helmikuuta kello 12-16.30 Pop up -tapahtuman kauppa-keskus Isossa Myyssä. Päivän aikana tasatunnein ohjelmassa on pieniä musiikkihetkiä ja

taiteilija-haastatteluja. Konserteistaan ovat kertomassa muun muassa Virta Ensemble ja **Marjo Vattulainen**, Joensuun kaupunginorkesterista intendentti **Kristiina Penttinen** (kuvassa) ja kapellimestari **Atso**

Almila, Jazzkerho -76 puheenjohtaja **Jari Hytti** ja Zander-yhtye sekä Joensuun oopperayhdistyksen **Eila Yrjölä** ja baritoni **Juha Kotilainen**. Musiikkitalvea vietetään teemalla *Suomi! Suomi!*.

Harvinainen tekniikka

Kimmo Nevalainen

Helena Vartiainen käyttämä kaseiinitempera on jo itsessään tutustumisen arvoinen tekniikka.

– En tiedä, tekeekö tällä Pohjois-Karjalassa kukaan muu. Varmaankin, Vartiainen arvelee.

Kysymyksessä on vanha puusepän liima, jolla on maalattu aikoinaan huonekaluja.

– Soveltuu erinomaisesti puun, pahvin, nahkan ynnä muun liimaamiseen sekä maalin sideaineeksi, Vartiainen lunttaa purkin kyljestä.

Kun hän valmistaa itselleen maalia, hän sekoittaa yhteen vettä, kaseiinijauhetta ja pigmenttiä. Seos ei synny hetkessä, vaan sen on annettava tekeytyä muutama päivä. Väri ei myöskään säily käyttökuntoisena kovin pitkään.

– Koska tekniikka on työläs ja orgaaninen, tätä ei tykätä kauheesti käyttää. Tämä rupeaa haisemaan täällä työhuoneella, mutta itse en sitä enää erota, Vartiainen sanoo.

Selvennykseksi on kerrottava, että valmiit teokset eivät haise sen kummemmalle kuin muillakaan tavoilla syntyneet maalaukset.

– Tämä ei ole sellainen tekniikka, että käynpäs nyt työhuoneella maalaamassa, Vartiainen myöntää.

Happanemisen takia taiteilija tekee valmista väriä vain

Helena Vartiainen sekoittaa väriä itse.

pieniä eriä kerrallaan, etteivät pigmentit mene hukkaan. Pigmenttejä Vartiainen hankkii luonnonmaaleihin erikoistuneelta suomalaiselta yritykseltä sekä Italiasta.

Luonnonmenetelmistä Vartiainen kiinnostui, kun hän oli vuonna 1987 Espoossa **Isä Robertin** ikonimaalauskursilla, jossa ikoneja maalattiin kananmunan keltuaisella.

Kaseiiniin hän törmäsi opiskeluaikanaan Joensuun käsityö- ja taideteollisuusoppilaitoksessa, jossa sitä oli pussitolkulla.

– Kyllä sen heti tajusi, että tämä on minun tekniikkani.

Kiinnostus kaseiinitemperaan tuli myös siitä, että Vartiainen vauva kuoli hänen opiskeluaikanaan.

– Säikähdin kaikkia myrkyjä ja öljyvärejä. Menetelmä on luonnonmukaista ja olen tästä tykännyt. Kaseiinitempera on myös yllätyksellistä. Sitä pitää taltuttaa.

Humoristinen kuvaus taiteilijan elämästä

Kirjat

TORGNY LINDGREN
Taiteilija Klingsor
Suom. Liisa Ryömä. Tammi 2017. 173 s.

Kaikki alkoi siitä, kun Klingsor lähetettiin suon laidalle katsomaan, joko vadelma kukkii niin kuin sen siihen aikaan piti.

Tällä matkalla hän löytää ”synnynnäisen, omalaatuisen muodontajunsa ansiosta” vinoon sahatun kuusen kannon päältä juomalasin. Tämä kummallinen lasi on aikojen saatossa ryhdistäytynyt ”kuten pelargonit ryhdistäytyivät saadessaan vettä”. Sillä hetkellä hänestä tulee taiteilija.

Taiteilija Klingsor on tinnimätön oman tiensä kuljija. Hän maalaa saman taulun uudelleen ja uudelleen, hän tahtoo muuttaa maailmaa. Hän on kokenut ilmestyksen, joka näyttäytyi hänelle lasin muodossa, ilman ilmestystä kukaan ei voi olla taiteilija. Pohjakankaina toimivat suvun vanhat käärinliinat, joihin esi-isä Ukkoklingsor aikoinaan kietoi seudun vainajat arkkuja nikkaroidessaan.

Kirjeopiston kurssista alkaneet taideopinnot johtavat taidekouluun ja vievät lopulta maailmalle. Pariisiin Klingsor matkustaa tuholaisen torjuntatyöstä saamallaan palkalla.

Mutta kävikö hän todellisuudessa Pariisissa, jää arvoitukseksi. Entä minkä uhrin taide lopulta vaatii häneltä, ja mikä onkaan kaiken uurastamisen lopputulos?

Ruotsalaisen Torgny Lindgrenin romaanissa ei ole mitään ylimääräistä.

Jokainen sana on tarkkaan harkittu, kuin kirkasta valhetta, joka samaan aikaan näyttää

todellisuuden niin paljaana ja totena, että sen äärellä huohottaa ihastuksesta. Teoksen alkulehdiltä saakka kokee todellisuuden toisin heräämisen, esineiden ylösnousemukseen.

Huumori on syvää ja rakentuu yksinkertaisen tavallisen elämän hätkähdyttävistä havainnoista. Replikointi on loistavaa. Lindgren kirjaa tapahtumia ylös kuin lapsi, järkeilemättä, samaan aikaan kirkas havainnointi on elämänviisautta tulvillaan.

Romaani on yhtä aikaa hulluttelua ja syvää todellisuutta, naurettavaa ja totisinta totta. Maailemasta, taiteesta ja menestymisestä tehdään pilaa. Samalla elämä näytetään rujan kauniina ja juuri niin paljaana kuin se todellisuudessa on.

Lindgrenillä on taito kirjoittaa väittämiä, joiden kanssa läikähtää syvä yksimielisyys. Seuraavalla hetkellä tuntee tulleensa huijatuksi, joka yhtäkkiä muuttuu helpotukseksi. Asetelma on tulvillaan vaihtoehtoja, joiden totuus jää pimentoon niin kuin se oikeassa elämässä jää.

Sanalla sanoen Lindgren on kirjoittanut jälleen kerran mestariteoksen.

Rauha Kejonen

ULLA MONTAN

Ruotsalaisen Torgny Lindgrenin taiteilijaromaani on tulvillaan elämänviisautta.

Kuvataiteilija

Helena Vartiainen

- Syntynyt Joensuussa 1963.
- Asuu Enossa, neljä aikuista lasta.
- Kuvataiteilijatutkinto Joensuun käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksesta 1995. Artesaanin tutkinto Oulun käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksesta 1991.
- Kymmeniä yksityisnäyttelyjä

Pohjois-Karjalassa sekä näyttelyt muun muassa Helsingissä ja Ruotsissa.

■ Mukana kymmenissä yhteisnäyttelyissä Pohjois-Karjalassa sekä muualla Suomessa.

■ Lisäksi yhteisnäyttelyitä omissa Galleria Pohjapisteessä Enossa.

■ Julkisia teoksia Kontiolahden kirkossa, Pohjois-Karjalan taide-toimikunnassa, Rantakylän kirkon taukotuvassa ja Enon terveystakesuksessa.

■ Teos Punainen nainen Joensuun taidemuseon kokoelmassa.

tan aktiiveihin kuuluva Vartiainen kertoo.

Tauon jälkeen väreihin tuli taas eloa. Muutosvaiheissa Vartiainen on huomannut aikaisemminkin maallaneensa hahmoja sikiöasenoissa. Niin kävi myös vuonna 2015, mutta nyt hahmot ovat jo lähteneet liikkeelle.

– Yksi nainen tahtoo itse naiseksi. Itsenäinen on ikään kuin se taka-ajatus, Vartiainen kertoo tämänkertaisesta maalausprojektista.

Vaivatonta se ei välttämättä ole. – Maalausprosessiin lähteminen kauhistuttaa. Se on samalla itseni tajuamista ja jotenkin paljastavaa. Mutta matkalle on lähdettävä ja lopussa odottaa se itsenäinen nainen.

– Ensimmäistä kertaa ajattelin, että laajentaisin ja tutkailen

muitakin selviytyjänaisia, joita on lähipiirissä.

Esimerkistä käy Vartiainen oma äiti, joka jäi leskeksi viisikymppisenä. Maatilalla oli kolme alaikäistä lasta.

– Leikkuupuimurilla paineltiin, kun ei ollut miestä talossa. Tuttu tilanne itse asiassa minullekin.

Mennään taiteeseen. Mitä, ja millä tavalla Vartiainen aikoo taidetta tehdä, kun paperi on vielä valkoisen ilman mitään jälkiä?

– Minähän olen etsijä. Hahmojen edelleen, mutta tilaustöistä en siinä mielessä tykkää, että niissä määritellään, millainen teoksesta pitäisi tulla. Haluan itse löytää jonkin, millainen se sitten onkaan.

No, nyt Vartiainen ottaa esille sen valkoisen ja aikoo maalata siihen pohjasävyjä.

– Ihän huntturissa vain huita- sen tähän vaaleita sävyjä.

– Maalaaminen on vähän kuin sukeltamista. Tekeminen itsessään on nopeaa ja helppoa, mutta se on pitänyt prosessoida ja mieltä

tarkkaan, mihin haluan esimerkiksi valoa.

– Nautin kaikkein yksinkertaisimmasta ja vaivattomimmasta tekemisestä. Jahkailut ja pohdiskelut ovat hioutuneet pois. Maalattessa en välttämättä enää mieltä. Työ vie mennessään.

Vartiainen tapa maalata poikkeaa tavanomaisesta, sillä hän työskentelee lastalla.

– Tämä on kaksikymmentä vuotta vanha. Tällä olen veivannut, mutta on minulla myös muita erikokoisia, Vartiainen kertoo.

Lastalla pystyy tekemään myös tarkkoja yksityiskohtia, ja puhdistus sujuu helposti rätillä pyyhkäisemällä.

Mutta millaiset pohjat Vartiainen on lastaillut työhuoneellaan kymmenkuntaan teokseen? Se käydään tarkistamassa sarjan seuraavassa osassa.

● Työhuoneella-sarjassa seurataan kuvataiteilijoiden taiteentekoprosessia ideasta valmiiksi teokseksi. Sarja on kokonaisuudessa tilaajien luettavissa osoitteessa karjalainen.fi

Leikkuupuimurilla paineltiin, kun ei ollut miestä talossa.